

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Mártzius' 5-dikén 1819.

Német Ország.

*Summázat a' Bavariai újság-
velekből:* — Képviseelő Hornthal ar-
ról hozván-be egy kérelmet a' második
kamarába, hogy a' Katonaságnak is meg-
kelljen esküdni a' Constitutzióra, ez által
hosszas vetekedésre szolgáltatott alkal-
matosságot. Arretin tsudálkozott, hogy
ezen jóvallást maga a' kérelmek' Biztos-
sága azonnal vissza nem vetette, lát-
ván, hogy egyenesen ellenkezik a' Con-
stitutziót illető Ediktumok' szavaival.
Behr úgy ítelt, hogy a' katonaság' meg-
esküvése a' Constitutziónak végrehajtatá-
sára megkívántatik. — Pfister: A' Con-
stitutzióban semmi nem fordul elő a' ka-
tonaságnak meghiteltetéséről. Tehát a'
ki ezt kívánja, vagy toldalékot vagy ma-
gyarázatot kíván a' Constitutzióhoz. En-
nek első megmozdítása pedig csak a' Ki-
rályt illeti. Biztosság' elejébe kell a' kér-
dést botsátani. — Ez a' vetekedés nagyon
sokáig folyt így. Végre meghatározta-
tott, hogy Biztosság' elejébe adattassék
a' kérdés. — Hancu ugyan ezen kérdés
a' kamarán kívül is mozgást okozott. A'
katonaság' ellenzi a' Constitutzióra való
különös megesküvést, mint ezt a' Ki-
rályhoz intéztetett két Felirások bi-
zonyítják:

A' *Monachiumi* örzősereg' Felirá-
sa: — „Felséges és nagy hatalmú Ki-
rály! Felséges kegyelmű Király és Ur! A'
Monachiumi aláztatosan alólirt örzősereg,
a' Követek' brmarájában az eránt előfor-
dult jóvallásra nézve, hogy a' katonaság

a' Constitutzióra megesküdjék, 's neve-
zetesen azon erőssítésre nézve, melyet
egy Képviseelő az újságban kiadott, tud-
niillik, hogy az armáda ezen megeskü-
vést maga is kívánja, felindulván, bá-
torkodik a' thronus' elejébe oly meggyő-
ződéssel közelíteni, hogy ezeránt az egész
armáda csak egy értelemben van, a' mely-
hezképpst mi nem tselekedhetjük, hogy
Felséged előtt ki ne nyilatkoztassuk, hogy
ez, a' Felséged által a' maga népének ily
nagy lelkű módon adatott Constitutzió-
val, 's az abban magának fenntartott
végrehajtó hatalommal ily nagyon ellen-
kező kívánság, hogy a' katonaság a' Con-
stitutzióra különösen megesküdjék, a'
mi szívünkben soha meg nem gyökere-
sedhetik, 's a' mi akaratunk soha se-
lehet, és hogy sőt inkább készek va-
gyunk, a' thronus 's az egész világ előtt
ezt a' halható, 's nyilván és szabad aka-
rattal való nyilatkoztatást tenni, hogy
azt a' hív és megronthatatlan hajlandó-
ságot, melyre mi egyszer az Uralkodó
Wittelbach Ház és a' Haza eránt meg-
esküdtünk, és a' melly bennünket meg-
oldhatatlanul Felségedhez kötöztetve tart,
semmi időnek semmi környülállásoknak
befolyása, ingadozóvá soha nem teheti.
Méltóztassék Felséged szívünk érzékeny-
ségének ily kiáradással való kitöltését ke-
gyesen fogadni, 's engedje-meg kegyel-
mesen, hogy buzgó esküvéssel nyilat-
koztathassuk ki, hogy Felségedért 's a'
Hazáért meghalni az elsőől fogva az utol-
sóg minnyájunknak legfőbb kívánsága,
és hogy a' mi ezeránt való szent elra-

gadtatásunkat minden alkalmatosságon tisztán lobogó lángá fogja által változtatni, mellyet belénk a hazaszeretet 's a Felseged eránt való hűség öntötték. Kélt Monachiumban 1819 - ben, Febr. 22-dikén (Következnek 42 személyeknek, u. m: Generálisoknak, Tiszteknek, 's köz katonáknak nevei).“

Hasonlóképpen hangzik az *Augsburgi Örzősereg* Felirása, melynek ez a foglalatja: — „Felseges Nagyhatalmú Király! Azen kegyelmes Király és Ur! A Diéta' Ujsága XXVI-dik számú darabjából esett ezen Örzőseregnek értésére, hogy a' Rendel' gyűlése második kamarájának egy tagja abban oly nyilatkozatást tett légyen, hogy az armáda a' Constitúzióra meg akar eskünni: pedig ezen örzőseregnek ily gondolatja soha se' volt, annyival is inkább ily szándékot soha nem nyilatkoztatott, melyhezképpest a' hűséges és engedelmes alolirtak az örzősereg nevében oly nyilatkoztatást tenni jónak találják, hogy ők ezt soha sem akarták. Felseged előtt tudva van az, hogy a' katonai szolgálatra való megcsküvést az armáda örökké úgy tartotta, mint legszentebbet, 's hogy ő soha, sem a' szenvedett inségek sem a' bizontatan kimenetelű idők környülállásai által, a' maga kötelességében, hűségében, és hajlandóságában ingadozóvá nemtsak nem tétetett, de sőt inkább, testét, életét, vagyónát, és vérét, Felsegedért, a' legjobb Királyért, 's a' Királyi Házért és Hazáért feláldozni minden időben kész volt 's most is minden szempillatban kész, és ezen útról magát eltérítettni engedni soha se' fogja, azért, mert a' Bavarus katoná' első kötelessége volt és fog örökké maradni: a' feltétel nélkül való engedelmesség, 's a' Kir. Felseged' parantsolatainak pontos teljesítése. Ez a' lélek fogja az armádát a' legkésőbb világban is lelkesíteni. Kélt Augsburghan Febr. 22 - dikén 1819-ben.

(Itt következnek 51 nevek, t. i: Generálisoké, Tiszteké, és Közembereké).

A' Követek' kamarája elejébe terjesztett kérelmek között találtatik egyebek között *Würtzburgi* Doktor Keilnak egy kéro levele is azeránt, hogy a' tagok éljenek a' magok tanátskozásaikban tiszta Nemetséggel, hogy rendeljenek magoknak egy Nyelvtisztító Mestert, és hogy a' Diéta Ujságírója' elejébe is adjanak oly utasítást, hogy írjon érthetőbben.

Frantzia Ország.

Februárius' 15-dikén egyéb kéro levelek között a' Protestánsoknak egy kérelme fordult elő a' Gironde és Dordogne departamentekben találtató Protestáns Papok' nevében. A' kérelem, mellyet a' Protestáns familiák' atyáik irtak alá, ez, hogy ők, egy nevezetes városban név szerént Borceaux városában állithassanak fel Collegiumokat vagy Gynnasiumokat, minthogy külfömben, vagy olyan Oskolákba kéntelenítettnek küldeni gyermekeiket a' hol Catholicus tanítók lévén, a' gyermekek a' magok hito' ágazataiban meggyengítettethetnek, vagy pedig külső Országokra, a' hol még attól a' veszedelemtől is féltethni őket, hogy a' hazafiu hajlandóságban gyengülést fognak szenvedni, 's e' nagyon költséges is.

Ez a' kérelem többféle vetekedésekre adott alkalmatosságot. *Argenson* nevű képviselő nagyon pártját fogta a' kérelemnek, azt mondván, hogy, mint néki értésére esett a' dolog, a' mostani mód szerént fennálló Collegiumokban oly vallási istentiszteletre szorittatnak a' Ném-Catholicus gyermekek, melly az ő meggyöződésszel ellenkezik, 's a' tanítók nagyobbára Catholicusok lévén, 's az atyák ezeknek tudományaiktól féltvén gyermeküket, készebbek nagy költséggel is idegen országban taníttatni fiaikat, 's több effélék. — Azután kü-

lőmblőlőmb kérdéseket tett - fel a' neve-
zett Képviseelő, tudni illik, hogy: igaz-é,
hogy a' Prédikátorok méltán félthetik a'
gyermekeket a' mostani tanulási mód-
szerént a' magok vallásoktól való eltérít-
tődéstől? Igaz-é, hogy a' Straszburgi
egygyetlenegy Collegiumban is csak egy
Prot. Tanító találatik, 's ennek neve,
midőn a' Catholicus Tanító, a' departa-
ment' nagy tisztviselői közt említett-
nek, a' Tántz és kardforgatást tanító
mesterekéik közt fordul elő? (ezen kérdés
névetést gerjesztett) Igaz-é, hogy az egész
déli Frantziaországban nem csak egy Val-
lást-tanító, de csak tanító Reformatus
sints egy is, és hogy a' Gard departa-
mentben egy tanító csak azért bortsáta-
tott-el, hogy, mint Protestánsra, nem biz-
hatni reá a' tanítást? Efféle kérdéseket
nagy számmal hordván-fel Argenson,
azt mondotta, hogy nagyon ohajtana, ha
a' Biztosság, melly elejébe ezen tárgy-
nak megvisszálása tartozik, mind ezeket
a' kérdéseket másképpen lenni találná,
de ő nagyon tart az ellenkezőtől, kivált
miolta úgy tudósított, hogy a' neven-
dékek a' Philosophia' pusztításairól *dis-*
*sertatiok*al készíteni kéntelenek. — Mä-
sok is beszéltek ilyen képpen. — *Royer*
Collard ellenben, a' tanulást tárgyazó
Biztosság' Elölülője, más értelmet nyi-
latkoztatott: — Efféle panasz, úgy mond,
még eddig se' a' Biztósághoz se' a' Bel-
ső Ministerhez nem érkezett egy is. Meg-
lehet, hogy az Argenson Ur. feladásai
közt igazságok is vannak, de vannak ám
nagyítások is, mint az p. o. hogy Mom-
pelgardban, melly egészszen Protestans
város lévén, a' Collegiumnak Catholicus
Rektora volna, nem igaz; csak egy Pro-
fessora van Catholicus; arról se' jött
még eddig panasz, hogy a' Királyi Col-
legiumban, a' hova minden nehézség
nélkül beveszik a' Protestáns tanulókat,
illetlenül bännának vélek. Elő fog ez
a' tárgy egyszer valójában vétettetni: de

akkor ám ez a' kérdés fog ismét fenn-
forgani: Hogy valyon jó lenne -é a' Ca-
tholicus és Protestáns gyermekeket kü-
lönkülön Collegiumokban, vagy hogy job-
ban szolljunk, különkülön tanyákban ne-
velni, 's őket gyermekkoroktól fogva az
egymás ellen való fegyverviselőre szok-
tatni? (ez a' megjegyzés nagy helybeha-
gyással fogadtatott). — Végezetre meg-
határozatott, hogy a' Protestánsok' kéro'
levele közöltessék a' Belső Ministerrel.

Nagyon fontos vetekedésekre szol-
gáltattak alkalmatosságot, sok nagy vá-
rosokból, milyen Toulon, Straszburg,
Lille, és Nantes, a' dohány-monopolium
ellen bejött kérelmek is, mellyek több
ezer emberek által aláíratatva voltak, 's
a' mellyek átaljában úgy írják-le ezen
monopolizálást, mint veszedelmes, önn'
kény szerént való, igazságtalan, lázszas-
zó, és gyűlölséges dolgot. — Mind ezek
a' dohány Biztosság' elejébe adattattak.

* * *

Említettük, hogy a' Ministerek' szá-
molással való tartozását illető törvény-
javallás, megfontolás végett egy Biztos-
ság' elejébe van adattatva. Ezen javallás
a' következő Tzikkelyeket foglalja magá-
ban: — *I. Titulus. A' Ministereknek*
a' Követek' kamarája által lehető el-
vádoltatásáról: — 1) Tzik. A' Köve-
tek' kamarája csak ezen kamara' öt tag-
jainak bejelentésére vádolhatja-el vala-
melyik Ministert, a' melly bejelentés azt
az áruási tselekedetet foglalja magában,
mellyel ezen Minister vádoltatik. Ezen
bejelentésnek a' kamara' közönséges ülés-
ében kell esni a' Constitúció 44-dik
czikkelyével megegyező módon. — 2)
Tzik. Ezen első bejelentés után selfüg-
geszti a' kamara a' bejelentett vádnak meg-
vizsgálását legalább is három napig. A'
meghatározandó napon 's a' vádolásra va-
ló indító okoknak 's az ezek felett elő-
fordulható beszédeknek meghalgatása
után, ha a' vádolásra való okokat nem

elég gyökereseknek lenni találja a' kamara, ezen tárgyat fére téven egyéb dolgához lát. Ellenben, ha a' vádat méltónak találja, által küldi azt, az ahoz tartozó oklevelekkel egyetemben azon Ministert, a' kit ezek illetnek. — 3) Tzik. A' kamara' Elölülője írásban tudósítja a' Ministert az ő elárultatása felől, és affelől, hogy a' kamara a' vádnak véle való közöltetését meghatározta. Ezen közlés a' kamarának azon Titoknoki Széke által esik, hol az ezt illető Akták letétettek, 's a' honnét ezen Minister ezen oklevelek' mását az Elölülőnek és Titoknokoknak iliendő *vidimalásokkal* által veheti. — 4) Tzik. A' kamarának meg kell legfeljebb 8 napok alatt tudni, hogy mit mond a' Minister ezen feladásokra. Ekkor második rendbéli vitatás alá vevén a' kamara a' dolgot, minden esetben meghatározza: vagy azt, hogy nints ok a' vádlásra; vagy pedig, hogy további vitatás alá venni 's a' tárgyat Biztosság' elejébe bocsátani szükséges legyen. Ezen esetben szorosán meghatározza a' kamara a' kérdést, melyre a' Biztosságnak a' maga vizsgálódása által ki kell terjeszkedni. — 5) Tzik. Ezen Biztosságnak 9 tagokból kell állani. A' kamarának azon tagjai, kik a' Ministert elárulták, nem lehetnek ezen Biztosságnak is tagjai. — 6) Tzik. A' Biztosság általveszen minden Aktákat és Okleveleket, mellyek vagy a' Ministert illető vádnak bizonyítására vagy az ő mentésére szolgálnak, 's certifikálja őket. Ezen Ministert 's azon Követeket, kik ezen feladást tették 's aláírták, mind annyiszor meghalgatni köteleztetik a' Biztosság, valahányszor ezek kívánni fogják. — 7) Tzik. A' kamara Cancellariájának jussa van a' Biztosságnak ezen tanátskozásaiban mindenkor jelen lenni, de a' nélkül, hogy magát azokba avathassa. A' kamara' tagjai közzül minde-
nik bír azzal a' jussal, hogy ha kívánnya,

a' Biztosság' munkájiról való jegyzéseket valamint szintén minden oda tartozó irásokat a' Titoknoki Cancellariában megnézhessen. — 8) Tzik. A' Biztosság a' maga kineveztetése után 14 napokkal vagy legfeljebb egy hónap alatt, megteszi a' kamarához a' maga tudósítását, vagy azért hogy tölle a' maga munkájának nagyobb tökéletességre való vitelére újabb időt kívánnyon, a' melly mindazáltal egy hónapnál több nem lehet, vagy pedig hogy a' vádat közvetlenül fére tésesse, avvagy ellenben, hogy kinyilatkoztassa, hogy a' Minister valóságos vádoltatás alá legyen helyeztetve. Ezen utolsó esetben által adja a' Biztosság a' vádolás' Aktáját a' kamarának. — 9) Tzik. A' kamara nem erőssítheti meg a' Biztosság' vádolási Aktáját külömben, hanem csak három versbéli egymásután következő vitatások után, a' mellyek között mindenkor 8 napoknak kell eltelni. Ezen három vitatások közzül mindeniknek végén kimondhatja a' kamara meghatározott módon, hogy nints ok a' vádlásra. — 10) Tzik. Ha ellenben oly ítéletet mond a' kamara, hogy helyes a' vádolás, ezen esetben a' kamara' végzését az Elölülő és a' Titoknokok aláírván, az Elölülő által adja azt a' Pairek' kamarája' Elölülőjének. — 11) Tzik. A' Követek' kamarája öt Biztosokat nevezeli a' maga tagjai közzül voksok' többsége által a' végre, hogy a' vádat a' Pairekből álló ítélőszék előtt folytassák és vitassák. A' Követek' kamarájának azok a' tagjai is jelen lehetnek ezen öt üldöző Biztosok közzül, a' kik elárulták a' Ministert. A' Követek' kamarájának határozása, melly által ezen Biztosok kineveztetettek általában a' Pairek' ítélőszékének. — 12) Tzik. Ha az alatt, míg ezen per foly, eloszlik a' Követek' kamarája, összsze-
lése után ismét ki kell ezen üldöző Biztosoknak választatni. Az előbbienek új

ra választathatnak. — 13) Tzik. A' Követek' kamarájának ezen per' folyamatja alatt mindenkor hatalma van könyilatkoztatni, hogy fel-hágy a' vádláson. Ez a' nyilatkoztatás minden vád alól 's ennek minden következtetése alól feloldozza a' Ministert.

(A' többi következik).

V e l e n c z e.

Februárius' 20-dikán reggel a' tengeri fegyveres házat nézték-meg Császár és Császárné ő Felségek, a' hol jelenlétkben egy hajót bocsátottak-le az építő mívhelyről. Estve számos Udvarlókna adott Császár ő Felsége audientziát.

A' következett vasárnapon u. m. 21-dikben, az isteni tisztelet után, a' honnyi mív-mesterségek 's industriák' szerzeményeiket szemlélték-meg ő Cs. Kir. Felségek *Karolina* Cs. Fő Hercegeasszony által kísértetvén, mellyek a' hajdoni Dozsélnak egygyik szálájába vannak kirakattatva, a' honnét az ugyan azon épületben lévő Királyi lönyvesházba mentek által, melynek drágaságai a' kegyes Monárkha' bőkezűséggel való adományai-ból, az ő Felsége utóbbi ottjártától fogva feles szaporodást kaptak. Részöbbré a' Cs. K. Apellatorium' Tanátsszékét és az első (alsó) Törvénykezés' Székét tisztelték-meg Császár ő Felsége a' maga látogatásával. Estve pedig a' Császári Familiának minden tagjai, kik most Velenczében vannak, 's a' kiknek száma Febr. 21-dik napjától fogva a' Modenai Királyi Hertzegnek oda lett megérkezése által is nevedett, théátrumra mentek egy vídám játéknak megnézésére.

Egyes Dolgok.

A' Galvanismus nagy erejének egy új példája: — A' Skotziai újságok beszélik, hogy Ure nevű Orvos Doktor *Glasgowban* Nov. 4-dikén egy felakasz-

tolt emberen oly próbákat tett 270, négy czolos pléhekből álló Volta oszlopával, mellyek tsaknem minden bámulást (hogy hitelt ne mondjunk) felyül haladnak. De nem tsak alighihetők, nem tsak bámulásra méltók, hanem nagyon rettenetesek is voltak ezen próbatételeknek resultumaik. A' halottnak egy térdjét, mellyet szántszándékkal hajtottak vala meg, oly nagy sebességgel viszsza rugta a' pléhek oszlopának ereje az egyenességre, hogy az ember, ki a' holt-test' lábát tartotta, tsaknem elbukott. A' holt test' nyaka' inainak érdekeltetése, hallható bergést okozott a' torkában. Szemei felső inai érdekeltetvén (tudni illik a' Galvanismus alkotmány' ereje által), ennek a' lett következtetése, hogy a' halott' ábrázatjának inas húsai oly nagyon mozgotak 's oly irtóztató tekintetet adtak neki, hogy a' nézők ijedtekbe nagy részint elszaladtak onnét, sőt egygyik elájult bele. Háta' gerintzének érdekeltetésére, a' karjai és minden újaji mozgani kezdtek. Hiszi Doktor Ure, hogy ha az ember nyaka' véredényei, az erőszakos megfojtatás által meg nem repedtek, 's a' nyak-tsíldója meg nem tört volna, ő ezen halottat az életre bizonynyal viszsza hozta volna.

Régiségek: — Egy Frantzia útas nem régen Egyiptomban a' Veres tenger-től 9 órányira az északi szélesség' 24 és 25 grádusai között egy oly régi város' maradványaira talált, mellyek között kü-lömbkülömb féle templomok, állólépek 's egyéb effélék találtak. Nyoltz házak még fennállanak. A' tengertől és a' Nilus vizétől ezen város felé vivő úton még látszanak a' stáziók. — Egy Anglus Protestans Missionarius pedig azt erősíti, hogy az Afrikai Szeretsenek között találtak oly familiák, hogy a' keresztvenségnek valami nyomát észre lehet venni köztök.

Közönségessé tévén közelébbi Ujság-leveleink mellett a' Maros Vársárhelyi Ispotály Méltóságos Directiójának bevételeiről és kiadásairól tetszámadását, nem állhattuk: hogy ezen alkalmatossággal önkéntesen érdemlett tisztelet-háládatossággal meg ne enáltssuk Méltós. Zeyk Dániel Valóságos Királyi Törvényes Tábla Bíró Urat, kinek tiszta ember-szeretetének és igaz hazafiui buzgóságának köszönheti az említett M. Vársárhelyi Ispotály nagyobb részben, hogy a' közönségessé tett summa öszsze szerzettetett. Erdemes Férjfi! tudjuk ugyan: hogy a' Méltóságod' nemes szive és jót tenni kívánó érzése köz-ditséretért és jutalomért nem buzog, és magába megtalálja szép tetteinek jutalmát; fogadja - el a' Méltóságos Ur kegyesen még is ezen a' szenvedő emberiség nevében tett szives köszönetünket. — Az ég kedvezzen hasznos életének: hogy még sokáig lehessen kedves Hazánkfiak között a' szegények és nyomorúságban sinlődők védelmezője, a' felvilágosodás és igazság páisa; az erkölcs elősegítője és a' véték-félelme. — Bár eleven példája a' Méltóságos Urnak sokakat felserkenthetne azon szent kötelesség sérthetetlen betöltésére: hogy ki ki kereskedjen talentumával, 's a' gondviseléstől reá bizott vagyonával és befolyásával, a' köz Jó elősegítésére úgy a' mint tsak jólle igazán kitélik!!

Magyar Ország.

A' Pesti Fő Seminariumban lévő Nevendékpapok, Febr. 21-dikén 25-dikán két Magyar Theátrumi Játékot adtak elő, hivatalos Nézők előtt, mellyeknek betses voltát ily magasztalással hirdetik a' Pesti Magyar Ujságlevelk: — Az első volt ezen nevezet alatt: „Az utól értt Rávasz. Vig Játék.“ A' második: „Mátyás Király választatása, vagy a'

Nép Szeretete. Érzékeny Játék.“ Az elsőre is számosan, de kiváltképen a' másodikra, olly sok válogatott Fő Uraságok jelentek meg, hogy ezen Nemes Gyülekezetet a' Nevendékpapság ugyan tellyes örömének, és megjutalmaztatásának, a' Nézők' közép Bendü sokasága pedig szerentsés jövendölésnek esmerte, mellyből egész bizonyossággal lehetne reményleni, hogy azon Fő Méltóságok, a' Közönséges Nemzeti Játékszinnel is szinte olly Kedvelői lennének, valamint e' különös Játékszinnben tellyes örömmel, és nemzeti meglegedéssel mulattak. A' köz meglegedést olly jeles megegygyezéssel nyilatkoztatták-ki, hogy valóban rágalmazásnak kellene tartani, ha valaki a' Nemzet' Nagygyait avval mérészelné vádolni, hogy ők a' Nyelv' Culturájának nem Barátjai; mert senki sem érezheti jobban, mint a' Fő Ember, a' Nemzeti Méltóságnak díszét, és senki sem láthatja inkább által, hogy egy denationalizált ember, sem Királyához sem Hazájához igazán hív nem lehet. Azért a' Magyar Fő Nemesség nemzeti tulajdonainak kedvelésével szokta kiváltképen megbizonyítani, valóságos polgári hívségét; azért a' Pesti Fő Nemesség is halmozva magasztalta a' Mélt. 's Fő Tiszt. Gróf Nádasdy Ferencz Rector Urnak böltsességét, a' ki a' Nevendékpapságraak szép igyekezetét helybenhagyta, 's annak gyönyörködtetését ennyi Nagy érdemű Fő Vendégekre kiterjesztette.

Folytatása a' Felsőges Urnak ditsőséges születése napja' innepi pompá; it illető tudósításoknak, a' Pesti 's Budai újságlevelk' előadása szerént:

Temesváron Február. 14-dik napján 1819. A' ditsőségesen uralkodó Austriai Háznak kegyességével ditskedő hív né-

pek között, a' mellyek ugyan mindenkor, de különösen a' Felséges Urunk', 's Atyánk' születése' napján tántoríthatatlan hívségjeknek bizonyosságát megmutatni igyekeznek, ezen Szabad Királyi Várost méltán számlálhatni. Reggeli 9 óra-kor számos Egyházi Kar, az ezen híres erősséghez tartozó mindenféle Katonáság, Nemes Vármegyebéli Tisztek, Mélt. Magyar Királyi Kamara Temesvárott lévő Helytartóság válogatott Tagjai, és a' Város' nagyobb rangú többi lakosai, Tsanadi Megye' legfőbb templomában össze-gyülekeztenek, azon egyezett feltétellel, hogy a' Szent Mise alkalmatosságával, ő felszentelt Felségének állandó boldogulásáért a' Mindenható előtt esedezzenek. — Itt az ájtatosságnak vége lévén, a' Kegyes Iskolák' Templomában kezdődött, a' Sz. Mise alatt, még a' hat deák, és a' három nemzeti Iskolákból ilendő rendek szerint összegyülekezett tanuló Ifjuság buzgó imádságával a' jó Királyunknak hosszú, és szerentsés Uralkodásáért az Egek' Uránál könyörgött, kiválogatott tizenhat tanuló Ifjú, a' hatodik Deák Iskolabéli Professor Ur által ezen alkalmatosságra készítetett, 's musikához alkalmaztatott énekekkel buzdította a' jelenlévő sokaság' könyörgéseit, szünet nélkül folytatott ágyu durrogások között. — Tizenegy óratájban a' Városban lakó minden Méltóságú Uraság, számtalan késérőivel együtt, gyönyörű rendekbe állított tanuló Ifjuság között, a' Kegyes Iskolák' legnagyobb szalájába bémene; a' hol is Nagyon Tisztelendő Hieronymus Zimandchek Ur, a' Szerzetes Háznak Rectora, és a' Kir. Deák, 's egyszersmind a' Nemzeti Iskoláknak helybéli Igazgatója ékes, és szívreható Beszédet tartván megbizonyította: hogy „ha a' Felséges Ferencz Császár olly sok, és hatalmas Ellenségck előtt, annyi terhes báborokban, és olly sokáig tartott ártóztató veszedelmekben a' maga rop-

pantörökös Tartományjait nemcsak méltóképen védelmezvén, megtartotta, de azoknak határait hosszabbította is: melly boldogsággal biztathat a' jövőendő minden hív Alattyalókat, ha tsendes békeségben tudományokra, szép és hasznos mesterségekre, és az érdemes Tanítókra kegyes Atyánk maga bő kezét, és ki-meríthetetlen jóvoltát bővebben kiterjeszteni fogja.“ — Ezen fontos beszédnek Vivat kiáltások között véget vetvén ugyan azon Fő Tisztelendő Zimandchek Director Ur, Tudós Holtzman János Ur-hoz, a' Nemzeti Iskolákban III. Osztály' Tanítójához fordulván, ő felszentelt Felségének a' hasznos polgárok eránt viseltető nagy lelküségét megmutatván, és egyszersmind ugyan azon derek Tanító-nak 43 esztendő elfolyása alatt nemzeti Iskolákban, valamint is az itt lévő Katonáság szükséges, 's hasznos tudományokra, minden jutalom nélkül tanításában szerzett érdemeit méltóképen előszámlálván, ő Felsége nevében a' fényessen tündöklő selyem kis párnára helyhez-tett, a' arany érdempénzt melyére felfüggesztette. — Ezután a' T. Bokros Ferencz Professor Urtól ezen alkalmatosságra szerzett, és közre bocsátott Deák Versek, hatodik Iskolabéli Latzkovits János Tanuló által felolvastattak. Vég-tére a' fellebb említett tanuló Ifjaktól rendeltetett musika kar által, a' híres Hayden József által készitetett ének: „Gott! erhalte Franz den Kaiser“ elénekeltetett: és így a' kettős innepnek valamint különös pompával, úgy szokatlan nagy örömmel vége lett.

Aradról Februárius' 14-dikén. Ma üllöttük ditsősségesen uralkodó Felséges Urunknak születése napját. Az innepnek méltóságát nevelni kiállott 3 Szakasz Polgári Katona, a' Ns. Kleneau Regimentjének itt lévő Vitézei, 's az új várbéli őrző seregek. A' köz helyen a'

Polgári Hatonaság előtt számtalan népnek jelenlétében az innepnek dicsőítését Tek. Kováts János 1-ső Vice-Ispány Ur azzal kezdetű, hogy ő Felségének különös kegyelmét hirdesse, Sirmér Tamás Ur Aradi Polgár eránt, a' ki a' Haza és a' Feiség eránt az által tette magát érdemessé, hogy több Társokat szerezvén maga mellé az Aradi Várban a' Pattantyuságnak szolgálatját több esztendőig viselte. Valamint ezen érdemes Polgárnak a' köz jó eránt való buzgóságát érzékenyen elő adta a' Ts. Vice-Ispány Ur mint Királyi Commissarius, úgy hathatósan magasztalta a' Felségnek kegyelmét, és az érdemeknek minden neműire kiterjedő jutalmazását. Ekkor az Érdemesnek mélyére tette az arany érdempénzt, és a' Megtiszteltetettnek köszönetét elfogadván a' köz örömmel jelöl az egész sokaság: Eljen Ferencz Királyt zengedezett. Azután a' templomba tértek a' Vármegyének Elöljárói, és Tisztjei, az egybegyűlt Nemesség, a' Kamarális Hivatalok, és a' közönséges iskolákbeli Tanulók, a' hol minnyájan a' Sz. Mise alatt az Egek' Urának Felséges Fejedelmünk boldogságáért buzgón esedeztek. A' Mise' részei alatt az ágyú-dörgések neveltek az innepnek méltóságát. Az ájtatosságot a' gazdag vendéglés követte, melyet a' Tisztelt Vice-Ispány Ur, 's az Aradi több Uraságok külön külön számos Vendégeknek adtak, és a'

mellyeknél ő Felségének hoszszú életéért a' Mènesi nectárral való vidám köszöntések mentek végbe. Peretsenyi Nagy László Ur, Ns. Arad Vármegyének Szolgabirája többféle versekkel innepelte a' Sirmér Tamás Ur eránt mutatott Királyi kegyelmet, és ebéd alatt is a' maga poharát versel köszönte - el.

* * *

Intő Példa.

Brassó. A. C-városban történt nem régen, hogy egy özvegy asszony a' szomszéd faluba Weidenbachba téjert menvén, három u. m. egy 5 egy 3 és egy 1 esztendő's gyermekeit, jól befutott szobában az ágybafektetvén aluva othon hagyja, 's kevés idő múlva haza érkezvén mind hármat halva találja. A' kementzén valami rongyok meggyuladván, ezek a' kementze mellett egy rakás fejer ruhára estek, 's ekképpen oly nagy füst támadott, hogy a' gyermekek mind megfuladtak, 's minthogy jelentés is későre tétetett felöllök. Orvosi segedelem által se' lehetett az életre vissza hozni őket.

Jó szág-kiadás.

T. Bihar Vármegyében B. Szent Márton helységben egy szabad, de még pusztá telek a' hozzá tartozó szántó földel-
kel, kaszáló és nád termő rétekekkel egy-
gyütt, akár árendába akár zálogképpen 32
esztendőkre kiadódik, a' kinek hozzá ked-
ve van, jelentheti magát a' Liszkai Cs.
K. Posta Hivatalnál.

* * *

Megérkeztek: Mártzius' 1-ső napján (nevezetes útas egy se'); 2-dikán, Ujházy Ur Cs. Kir. Generálmajor, Pestről, Gróf Gatterburg Cs. Kir. Májor, Veronából, Gróf Esterházy Ferentz Cs. Kir. Camarás Ur Posenyből, Báro Vécsy Ferentz Budáról; 3-dikán, Báro Szepessy Antal Ur Pestről.

Elutaztak: Mártzius' 2-dikán, Kollonitschné, Grófné, Brünbe; Gróf Mellerio Cs. Kir. Titkos Tanácsos Dresdába; 3-dikán Gróf Festetich Károly Magyar Ország-
ra; Báro Solignéc Károly, Szebenbe (Erdélybe).

Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
Mártz. 2-dikán 250 $\frac{1}{4}$ — 3-dikán 251 — 4-dikén 250 $\frac{3}{4}$ — forintot.